

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül. .... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

A torinói nemzetközi állatvédő kongresszusról.

Irta: Chernel István.

Az „Állatvédelem“ f. é. 9-ik számában előzetesen közölve volt, hogy amaz ünnepek sorában, miket királyságának és egységes fennállásának félszázados fordulója alkalmából rendezett az olasz nemzet, okt. 12—15. napjain Torinóban nemzetközi állatvédő kongresszus is fog tartatni. A kongresszus eszméje a „Società Torinese Protettrice degli Animali“ vagyis a torinói állatvédőegyesület körében született, mely egyesület egyttal alapításának 40 éves emlékünnepe is ily módon kívánta megülni. Tudnivaló ugyanis, hogy az egyesületet már 1871-ben *Riboli Timót* dr. alapította s életrekeltését az Irlandból való *Winter Anna* mellett nem kisebb ember, mint *Garibaldi* tábornok támogatta. Hogy micsoda nehéz, uttörő munkát fejtett ki ez egyesület ama sivar viszonyok közepette, melyek Olaszországot állatvédelem dolgában jellemzik, azt alig kell hangsúlyoznom. Ma már annyira megerősödött, hogy tiszteletbeli elnöke maga az olasz királyné, védnökei sorában pedig az anyakirályné, az aostai és genovai hercegi pár foglalnak helyet. Elnöke az egyesületnek az utóbbi években az idén elhalt *Durando Cézár*, az olasz király személye körüli kiérdemült minister volt, igazi lelkes mozgatója pedig szinte kezdettől fogva: *Riccabone Ferenc* titkár. Ennek a jószágos lelkületű öreg embernek teljes odaadása és szívós kitartása, melylyel a szó való értelmében a „legnehezebb viszonyok“ között szenteli munkásságát az állatvédelem ügyének, tette lehetővé, hogy Torinóban e kongresszus egyáltalában létrejöhetett. Igaz ugyan, hogy az előkészítés és szervezés munkája egyben-másban tán fogyatékos volt, de ezen — épen az adott viszonyokat mérlegelve — fennakadnunk nem szabad. És hogy a kongresszus látogatottsága sem volt olyan élénk, mint talán várni lehetett volna, azt annak a körülménynek tudhatjuk be, hogy kivált a külföldi állatvédők, a koleraveszélytől, nemkülönben a háborus bonyodalmaktól riadtak vissza, nemkülönben annak is, hogy az idén a nyár folyamán már Koppenhágában is tartatott nemzetközi állatvédő kongresszus. Hogy mindennek ellenére Itália derült ege alatt az első ily-

nemű nemzetközi tanácskozás megeshetett és bőséges anyagával nem maradt mögötte az utóbbi években sűrűbben folyó hasonló tárgyalásoknak, az valóban örvendetes jelenség és ügyünk megerősödését, biztató térfoglalását fényesen bizonyítja. A megjelentek sorából csak néhány kiváló állatvédő nevet említem e helyen, azokét, kik legtevékenyebb munkásságot fejtették ki a tanácskozások során. Itt láttuk Németországból: *Förster Pál* dr. tanárt, az „Élveboncolás ellen küzdő világszövetség“ elnökét Berlinből, *Wiedmann dr.* tanárt Kölnből, *Hartman Ottót* a német birodalom állatvédő egyletei szövetségének elnökét Kölnből; Svájcban: *Diesbach Róbertet* az orvosi állatkinzások ellen küzdő egyesület elnökét Bernből, *Fliegel Lajos dr.-t* Zürichből; Franciaországból: *Mormottan Pált* az állatvédő egyesület ügyvezetőjét Párisból, *Roger des Varennest* a francia köztársaság politikai ügynökségének igazgatóját és leányát *Ivone des Varennest* a „Revue Illustrée des Animaux“ szerkesztőjét Párisból; *Pekal Solange-t* a „Comité de Réforme Legislative et d'Application de la Loi pour la protection des Animaux“ főtítkárát; Uruguay konzulját *Ferreri József dr.-t* stb. Az olasz állatvédő egyesületek képviselői közül különösen a milánói, római, nápolyi vettek részt a tárgyalásokban.

A kongresszus okt. 12-én reggel 9 órakor alakult meg a Vincenzo Troya-teremben s itt is tartotta üléseit. A megnyitó ülésen jelen volt Torino városának polgármestere, a katonai parancsnok és rendőrség képviselői, a prefektus, szóval a hatóságok vezetősége. Elnöknek *Prato-Previde*, a torinói állatvédő egyesület alelnöke és ideiglenes elnöke, titkárnak *Riccabone Ferenc* választották meg. Az előadói tisztelet pedig *Marmottan Pál* töltötte be. A tárgyalásra kerülő ügyeket már a szeptemberi számában közölte az „Állatvédelem“, ami felment attól, hogy megismételjem azok felsorolását. Az érdemleges tanácskozás előtt Torino polgármestere meleg szavakkal üdvözölte a kongresszust a város falai között s szavaiból kiérthettük, hogy végre-valahára Olaszországban az állatvédelem ügyét is kezdik a hivatalos körök a maga való értéke és sulya szerint mérlegelni és jóindulattal fogadni.

Veszedelemben a madárvédelmünk!

E lap olvasói előtt bizonyításra nem szorul, hogy milyen fontos közgazdasági, és erkölcsnemesítő szempontból a madár- és állatvédelem. A földmívelésügyi kormány már régen felismerte ennek nagy horderejét és támogatja is nagy áldozatokkal hazánk állat- és madárvédelmét. Legutóbb 1901. évi március 18-án kelt, 24.655. sz. alatt egy földmívelésügyi minisztériumi rendelet a hasznos állatok oltalmazása érdekében. Fel vannak abban sorolva névszerint a védelemben részesítendő emlősök és madarak. Ezen rendelet értelmében hasznos állatokat fenyegeti most egy kegyetlen ellenség; ezt megfékezni, lehetetlenné tenni kívánják jelen soraim.

A „Vadász Lap”-ban állandóan hirdet Albert K. Wien cégű praeparator „Mielőtt ön a vadászszákmányát...” cím alatt. Ezen hirdetés azért kötötte le különösen figyelmemet, mert ott az is olvasható, hogy: „Veszek bármily mennyiségben: kakukot, harkályokat, szalonkákát, galambászhéját, lángbaglyot, vándorsólymot, gólyát, szürkegémét, stb. stb.” Tehát veszi a földm. miniszter által hasznosaknak jelzett s védelemben, oltalomban részesítendőket is!... Irtam a cégnek, tudatná velem, mily madarakat és mily áron hajlandó venni. Nagysókára kaptam egy magyar nyelven is nyomtatott körlevelet. Ebből látszik, hogy különösen a magyar állat- és madárvédelem ellen kíván Albert ur merényletet elkövetni. De beszéljenek maguk a körlevélnek következő eredeti magyarságu szavai:

„A † jelölt állatokból szükségem volna egészen fiatal fészek-fiókákra is, ajánlatos beleket kivenni és 2—3 napig égőszeszben feküdni hagyni (az égőszeszbe konyhasót lehet tenni), azután kivenni és egy keveset szárítani hagyni és rögtön küldeni.”

Tehát a madárfiókáknak sincs kegyelem! Hiába tanítjuk iskolánkban, hogy ne bántsák a gyerekek a madárfészket, midőn a madárfiókákért oly szép összeget ígér az osztrák madártörmő. Bizony kiszedi azt ezentúl a gyermek pénzért, melyért nyalánkságot vehet. Hát még a dologkerülő lesipuskás, csavargó, stb. Ezek most is nagy károkat okoztak madaraink között, hát még ezentúl!

Most pedig lássuk, milyen díjak vannak kitűzve ártatlan és oly felette hasznos állataink fejére:

Hosszúfülü denevér 1 kor., Közönséges denevér 20—40 fill. † Tüskés disznó 40. † Kakuk 1 kor. † Mélász-madár 1 kor. † Bubosbanka 50 fill. † Tarka és zöld harkály 80 fill. Fekete harkály 1-40 kor., Nyaktekeres 40 fill., Kecskető 60, Fali fecske 40, Pacsirta 20, † Fecske 30—40, Gébics 30, Barázdabillegető 20—30, † Fekete rigó 40, Rigó 40, Fülemile 60—80, Pinty erdei him 20, Pirók vörös 30, Ökörzem 30, Magtörő pinyó 30, Tengelic 30, Szürke légykapó 50, Egyéb apró madár 20—30, † Bagoly 60 fill. † Lángbagoly 1 kor. Gólya 2 kor. Tavi fecske 20—60 fillér. stb. stb.

Mint látjuk, elég kecsgetető pénzbeli ígéretek! Nehéz ellentálni, pláne midőn a cég 18-as számú szeretét ingyen küld, a portót pedig megtéríti!

Hiába támogatja a minisztérium erkölcsileg és anyagilag az állatvédelmet, hiába küzd az Országos Állatvédő Egyesület és annak 32 testvéregyesülete a vidéken, hiába terjeszti az állat- és madárvédelmi eszméket; míg az ilyen merényletek büntetlenül és megakadályozhatatlanul folyhatnak, addig célt, maradandó és számottevő eredményt elérni lehetetlen.

Bohrandt Lajos

a Sárosmegyei Állat- és Madárvédő Egyesület titkára.

*

Az O. Á. V. E. már a múlt hónap közepén nyomatékot lépéseket tett a hirdetés visszautasítására, vagy módosítására a „Vadász Lap”-nál.

Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga és a népiskola.

I.

A népiskola évről-évre gyűjtögeti, toborozza növendékei közül a Liga tagjait, hogy szolgálják ennek célját. Nagyon szomorú képet nyújtana az iskola, ha taggyűjtéssel kimerülne ebbeli teendője. Kötelességek, fontos nevelési ténykedések hárulnak ezzel a népiskolára. A Ligát nemessé teszi célja; de életképessé, tartalmassá csak a tagok céltudatos és célirányos cselekedetei tehetik. Tanítás, tanulás, de leginkább szoktatás által jut a gyermek a madarak okszerű védelmezésének ismeretéhez a madárellet megfigyelésére való szoktatás és a védelmezés példaadása által. Az értelmes szoktatás és a tanító példaadásának hatása alatt fokozódik a gyermek cselekvési kedve, erősödik önnevelő képessége. Midőn a tanító a madárellet megfigyelésre vezeti, szoktatja növendékeit, kiválasztja a megfigyelésre legalkalmasabb anyagot, hogy az életmódot megfigyeltethesse s növendékét a megfigyelésre szoktathassa. Megfigyelésről úgy az alsóbb, mint a felsőbb osztályok esetről-esetre beszámolnak. A tanító részvéte, irányítása, munkaszeretete: a munkához vezet és a tárgyhoz szeretettel fűzi a gyermeket. Az évnek minden szaka alkalmas arra, hogy érdeklődést keltsünk a madarak iránt. Így pl. ősszel bucsuzunk kedves vendégeinktől; télen részvétet, szánalmat keltünk a tél hidegét velünk együtt szenvedő madár-munkások iránt; tavasszal örömmel üdvözöljük vendégeinket s figyeltetjük munkás életüket; nyáron pedig azt a gondos ápolást, melyben kicsinyeiket részesítik. Nevelés-tanítási munkánknak abban a tanulásban kell összpontosulniok, hogy a hasznos madaraknak, mint az ember ingyen napszámosainak, fontos szerepök van a mezőgazdaságban. A hasznos madarak fontos szerepének felismerése teheti a gyermeket a madár-munkások barátjává, okszerű védőjévé s így a Liga hasznos tagjává. Hogy okszerűen védhesse, kell, hogy a védelmezés példáját is lássa, mely nélkül nincs mit követnie s nekünk nincs mit követelnünk. Hogy miben áll az okszerű madárvédelem, erre nézve szabad legyen jeles

tudósunk, *Herman Ottó* szavait idéznem: „Az okszerű madárvédelem nem csupán abban áll, hogy a madarat életében, különösen fészkelésében a kegyetlenségek ellen védjük, hanem abból, hogy a kegyetlenség ellen való védelmen túl adjuk meg a biztos fészkelésre szolgáló alkalmat, a tél nehéz szakaiban a fönmaradhatás föltételeit, hogy így a hasznos madár-munkást megtelepítsük és felszaporítsuk.“ A szaktekintély ezen szavait az okszerű madárvédelem néhány példájával *Csörgey Titusz Utmutató a mesterséges fészkek-odvak alkalmazásához és egyéb madárvédelmi intézkedések* című munkájában találjuk meg. A madárvédelemnek példája minden körülmények között megtermi a kívánatos eredményt. Szükséges lenne tehát iskoláink udvarát madáretetővel, fészkekodukkal ellátni, hogy a gyermek és a szülő lássa a védelmezés eszközét, módját s a tanító cselekedetében a nemes gondolkodását, nevelési ténykedését.

1906-ban azon óhajjal fordultam a madarak illusztris barátjához, *Herman Ottó*hoz: ha oly sulyt fektetnek az iskolák madárvédelmi ténykedésére — s méltán — adjanak egyelőre legalább azon iskoláknak ingyen fészkekodvakat, melyek az érdeklődés jelét már megadták. Az agg tudós nem dobta félre az egyszerű szavakba öntött óhajt, hanem a következőkben adta meg becses válaszát: „Eszméje, hogy a madarakat figyelő tanítóink ingyen jussanak a fészkekodvakhoz és madáretetőkhöz, jó s az óhajlás legalább is méltányosságra tarthat számot. A végrehajtást azonban csak munkamegosztással lehet foganatosítani.

A földmivéltési kormányzat nem vállalhatja, mert el van halmozva — 5.000.000 holdnyi területe van! — az ornith. Központ sem teheti, mert nincs hozzá személyzete.

Ezt a vallás- és közoktatásiügyi minisztériumban kellene nyélbe ütöni“ stb.

A nyélbeütés ugyan elmaradt; de az eszme nem merült a feledés homályába, hanem alkalmas időben ismét fölszíre került s győzelemre vitte ezt a tanyai tanítók figyelme és ügyeszerete. Kik a tanyai tanítók vizsgáján jelen voltak, láthattak ott fészkekodvakat is a többi kézimunkák mellett. Láthatták, hogy nemcsak tanítanak, de a munka által munkára nevelik a jövő nemzedéket, hogy egykoron hasznos polgárai legyenek szeretett hazánknak. Azok, kik a tanyai, régi viszonyokat ismerték s ismerik a mostanit, feltétlenül nagy jelentőséget tulajdonítanak a tanítók ezen újabb nevelési ténykedésének.

Hasznos tagokat nevelnek a Ligának a tanyai tanítók, hogy fészkekodvakat, madáretetőket készítenek és készíttetnek, hogy az okszerű madárvédelem ezen eszközeinek készítményét megadva, a rombolás ösztönét ezáltal is fékezik.

Hasznos nevelési munkát is végeznek az okszerű madárvédelemnek az iskolai nevelés szolgálatába való hajtása által; mert aki alkotni tud és szeret, az okatlan rombolás rabjává nem fajul.

Stoll Ernő tanító.

A három hónapos ebzárlat véget ért.

Letelt október 31-ikével a mondhatni praecedens nélkül való ebzárlat ideje is.

Budapest ebtartói, akik amugy is majdnem szakadatlanul megújuló ebzárlatok által annyi zaklatásnak vannak kitéve, most 3 hónapig egyfolytában élvezték az ebzárlat „kellemességeit.“

Az Országos Állatvédő Egyesület álláspontja a fennforgó kérdésben olvasóink előtt eléggé ismeretes.

Midőn az ebadó tervezett felemelése ügyében a székesfőváros tanácsához előterjesztéssel fordultunk, kifejtettük, hogy azok, akik városunkban kutyát tartanak, egyfelől a hatósági rendszabályok, másfelől a háziurak és a lakók részéről annyi zaklatásnak, sőt üldözésnek vannak kitéve, hogy nálunk kutyát csak valóban szenvedélyes állatbarát tart, aki ebét eléggé szereti és így minden lehető elkövet, hogy azt a ragályozástól megóvja. Ezeket tehát nagyobb adóval sújtani épen nem volna méltányos vagy igazságos. Az O. Á. V. E. pillanatig sem látott az ebadó tervezett emelésében pénzügyi érdeket, mint azt több oldalról hangoztatták, hanem inkább az ebek számának, illetőleg a veszély csökkentésére irányuló rendszabályt. De ennek az irányzatnak sem kell a székesfővárosban érvényt szerezni, hol amugy is — aránylag más metropoliszokhoz — az ebek száma felette csekély. Hanem ennek, vagy más rendszabálynak nem a főváros területén, hanem annak környékén, a szomszédos községek határában kell érvényt szerezni, ezekben szigorítandók az ebtartási szabályok és még inkább szigorítandó azok végrehajtásának ellenőrzése. A fővárost környező községek határából beözönlő kóbor kutyák állandósítják fővárosunkban az ebzárlatot.

Midőn az O. Á. V. E. a most lejárt 90 napos ebzárlat megrövidítése érdekében a székesfőváros tanácsához, majd a földmivéltésiügyi miniszter urhoz fordult, ugyanezt a nézetét hangoztatta és annak az aggodalomnak is bátorkodott kifejezést adni, hogy ha a székesfőváros környékén nem lesznek a mai visszasságok orvosolva, ismét csak a régi állapot, tudniillik a folytonosan ismétlődő ebzárlatok fognak fennmaradni.

Nem tagadható, hogy a székesfőváros területén, kivált a külteleken is vannak gondatlan ebtartók és talán ezek ellenőrzése sem eléggé foganatos. De ezt a körülményt is részben a környék elmaradottsága által előidézett gyakori ebzárlatokkal járó zaklatás teremtette közönynek lehet tulajdonítani.

A most lejárt 90 napos ebzárlat tudvalevőleg a szomszédos Pest és Fejér vármegyei határookra is el volt rendelve. Nagy örömminkre szolgálna, ha ott az állapotok ez által annyira javultak volna, hogy a székesfőváros meg lenne kímélve a ragály behurcolásától és nem bizonyulna alaposnak az az aggályunk, hogy a kinos 90 napi martirium dacára „minden marad a réginel.“

Hogy mi ebtartók mennyivel vagyunk kedvezőtlenebb helyzetben, mint a külföldiek, azt mindnyájan

tudjuk, de hogy még a velünk oly szoros kapcsolatban álló Ausztriában is mily enyhék és humánusak a törvények által megszabott hatósági intézkedések, az a következőkből tűnik ki:

Az egyesületnek egy előkelő tagja, aki a múlt hónapban Bécsben időzött, megküldte nekünk a „Fremdenblatt“ október 7-iki számában megjelent következő közleményt: „Vesztett kutyák“ Mult hónap végén a II. kerületben egy veszett buldogg több személyt megmárt. Tekintettel arra, hogy a kutya mielőtt ártalmatlanná tétetett volna, a II. kerület utcáin kóborolt és valószínűleg számos más kutyával érintkezhetett, a II. kerület ebtartóit hirdetmény útján figyelmeztetik, hogy kutyáik egészségi állapotát nagyobb figyelemmel kísérik és azon esetben, ha a veszettség jellegzetes tüneteit állataikon észlelnék, haladéktalanul tegyenek jelentést a kerületi előljáráságnál, vagy a rendőrőrszemnél. A gyanús kutyát pedig tartásuk a hatósági személy megérkezéséig őrizet alatt. A veszett buldogg tulajdonosát eddig nem sikerült kipuhatolni. Erre vonatkozó adatok ugyancsak az előljárással közlendők.“ E közlemény beküldője megjegyzi, hogy egy világváros, mint amilyen Bécs, bizonyára nem játszik könnyelműen az emberek életével és hosszas tapasztalás után a legjobb módot választotta.

Ha választani lehetne és ezt törvényeink megengednék, akkor bizonyára mi is így és ilyen eljárást választanánk.

De fennálló törvényeink mellett sajnos ezt nem tehetjük, hanem el kell szenvednünk az ebzárlatok számszoros zaklatásait mindaddig, míg egy humánusabb törvény nem hoz gyökeres orvoslást. —yi—

Állaterő, géperő.

Hajlandó az ember hitelt nem adni annak, hogy a régmúlt idők taposó malmai még ma is, — az annyi mindenféle hajtó- és mozgató erő e korszakában, — használatosak. — Pedig használatosak.

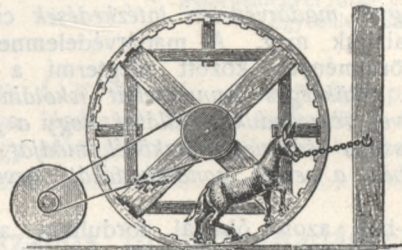
Hazánkban szerencsére nagy ritkaság az, hogy ily taposó malmokat emberi vagy állati erő kihasználásával igénybe vesznek, külföldön azonban ez gyakori és közönséges és csudálatos, hogy épen a német birodalomban, ahol az állatvédelem magas nívón áll, széltében alkalmazzák a kutyát, lovat, szamarat, kecskét taposó kerekekben, ezek tengelyével kapcsolatos különféle gépek, eszközök (pl. köpülők, tűz-fújtatók, szivattyús kutak stb.) működéséhez.

Igaz ugyan, hogy pl. járgánynak, szárazmalom kerekének közben való mozgására mi is felhasználjuk az állatok erejét s felfogásom szerint ez is bizonyos fokú állatkinzás, de ezen munka közben az állat mégis haladva mozogván, erő-kifejtése, munkája a közönséges, természetes továbbhaladó mozgással történvén, nem oly megviselő, nem oly kinzó, mint a taposó kerékben, (L. az ábrát.) ahol álltőhelyében kénytelen az állat lépéseket tenni, erőt kifejtteni anélkül, hogy az a természetes, tehát legke-

vésbbé fárasztó és kinzó mozgás-formát még csak meg is közelitené.

A sokféle tortura között, melynek a munkás állat ki van téve, épen ez kerülhető el ma legkönnyebben, ma, mikor — mint érintettem már — egyéb, ezen célokra jól felhasználható erők vehetők igénybe.

Persze, én nem irigylem a hajtó-kereket, a pum-pát, a fújtatót, stbit mozgató ember sorsát sem, s nem is azt akarom itt kihozni, hogy vegye át az állatoktól

az itt szóban forgó munkát az ember; csak rá kívántam mutatni arra a lehetőségre, hogy holt, nem érző motorok nem azért gondoltatnak ki és hozatnak forgalomba, hogy az érző embert és állatot oly munkákban is sanyargassuk, amelyek alól feloldozni módunkban, hatalmunkban áll.

El hát az érző munkaerők sanyargatásától, oda a nem érző munkaerőhöz!

Monostori Károly.

Kutyatartás vágóhidakon.

(A földmívelésügyi miniszter 1911. szeptember 23. 683551. számú rendeletéből.)

Kutyának a vágási idő letelte és a vágóhid megtisztítása után a vágóhídon való tartását indokolt esetekben, nevezetesen olyankor, amikor a vágóhid őrzésének vagy az ottan való patkányirtásnak szüksége felmerül, megengedhetőnek tartom annál inkább, mert a vágóhidak a községek beépített területén kívül lévén felállítandók, a szegényebb községek érdeke egyenesen megköveteli, hogy azokat a vagyonszükség szempontjából az olcsó házőrző ebbel védjék és mert a vágóhídon való patkányirtásra mérget használni veszélyes volna, a bakteriummal való patkányirtás pedig ez idő szerint még megbizhatatlan eljárás s így e célra ebek alkalmazása a legmegfelelőbbnek mutatkozik.

Azon veszély biztos elhárítása céljából azonban, amely a vágóhídon tartott kutyák részéről az állat- és közegészségügyet fenyegeti, a vágóhídon való kutyatartást a következőkhöz kötöm:

Községek vágóhidjain kutyát csakis az 1888. évi VII. t.-cikk 125. §-ában jelzett I. fokú állategészségügyi hatóság engedélye alapján szabad tartani. E hatóság az engedélyt csakis megokolt esetekben és csak ott adhatja meg, ahol a husvizsgálati rendeletnek a vágóhídon felszabaduló ragály megsemmisítésére irányuló rendelkezéseit minden esetben pontosan betart-

ják és ahol ezen kutyáknak a vágóhídi üzem ideje alatti elhelyezésére alkalmas, elkerített helyről gondoskodva van. A vágóhídon tartott kutyák *csakis az üzem befejezése után és csak a következő vágási időig bocsáthatók szabadon*, a vágóhid területéről pedig más-hová nem vihetők és ha feleslegessé válnak, haladéktalanul kiirtandók.

Törvényhatósági és rendezett tanácsu városok a fent felsorolt feltételek mellett külön kieszközlendő engedély nélkül tarthatnak kutyát vágóhidjukon.

Egyesületi és szövetségi hírek.

II Szeged és vidéke állatvédő egyesület októberben tartotta *Orkonyi* Ede dr. elnökleite alatt választmányi ülését. A jegyzőkönyvnek hitelesítése után *Lantos Béla* titkár terjesztette elő tartalmas jelentését, amelyből a választmány örömmel győződött meg arról, hogy az egyesület munkás vezetősége állandóan napirenden tartja az állatvédelem fontos kérdését. A választmány elhatározta, hogy felír a földművelésügyi minisztériumba, hogy szabályrendelettel akadályozza meg az apróbb szárnyas állatoknak lábball való összekötését, szállítását és kinzását, valamint azért is, hogy a galamblovesszetet tiltsa be. Hasonló felirat megküldésére megkeresi a magyarországi összes állatvédő egyesületeket is. A választmány kimondotta, hogy madárvédelmi eszközöket, fészekodukat, etetőket, madárkalácsot stb. fog elárusítani és pedig azért, hogy a nagyközönség ezeket gyorsan és olcsóbban szerezhesse be; elhatározta, hogy a jövő évben tartandó londoni humanitáriusi konnresszuson képviselteti magát. A választmány elhatározta, hogy ismételtén megkeresi a rendőrséget, miszerint tiltsa el a nyomorék, gyenge lovakat a kocsiba fogástól, különösen a locsoló laktoknál tapasztalható állatkinzást szüntesse meg s a rendőrlegénységet oktassa ki, hogy az állatkinzásokat ne nézzék csukott szemmel. Egyben azt is elhatározta, hogy a legkiválóbb állatvédő rendőröket tíz koronás arannyal fogja jutalmazni. A választmány — a multakhoz képest — a kiválóan alkalmas állatvédő *Gyermeknap*tárt az idén is terjeszteni fogja; kimondotta, hogy a téli hónapokban az éhezés, szegény madarakat táplálja, gondozza. A választmány elhatározta, hogy a madarak etetésére szükséges költségek összehozására a vasuti állomásoknál gyűjtő perselyeket állíttat fel. Új tagokul felvették: *Felszeghy Ferencné*, *Neufeld Ármin*, *Neufeld Lipót dr.*, *Plancter Sándor* és *Schweiger József dr.*

A Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő-Egyesület f. évi október hó 20-án választmányi ülést tartott dr. *Kiss Elemér* főszolgabíró elnökleite mellett.

A választmányi ülésen megjelentek: *Czipott Géza*, *Gebauer Izor*, *Rechnitzer Pál*, *Pum Károly* alelnök, *Urweisz József* és dr. *Schaffer Emil* titkár.

Dr. *Kiss Elemér* elnök nyitotta meg az ülést. Programot nem ad, elődje, *Fodor Árpád* nyomdokain fog haladni. Ezt a kijelentését kéri programnak tekinteni.

Alelnök *Pum Károly* az egyleti életben történt eseményekről, az egylet működéséről tette meg jelentését következőkben:

Az O. Á. V. E. köszönettel vette kézhez az évi jelentésünket, az „Állatvédelem” című lap közölte is.

Alelnök eleget tett az O. Á. V. E. ama felhívásának, hogy a szövetségi évi jelentéshez szükséges adatokat terjessze fel.

Az egylet 80 drb. fészekodut rendelt, annak árát, 68 kor.-t ki is fizette.

Alelnök az egylet nevében köszönetet mondott az O. Á. V. E.-nek a küldött 30 drb. falitábláért, 4 drb. naptár, 2 drb. évkönyvért és megköszönte az O. Á. V. E. által küldött meleg üdvözlétet.

A taggyűjtő iver csak részben jöttek vissza, a gyűjtés 32 rendes és 2 csoporttagot eredményezett. A még kintlévő gyűjtőiver beszédese iránt a sürgető lépések megtették.

A közgyűlésről szóló évi jelentés ki lett nyomtatva és minden tag részére elküldve.

A közgyűlés által módosított alapszabályokat a belügyminisztérium 82735/911. sz. alatt jóváhagyta.

Szatmáry Sándor magasfoki áll. tanító, a madárvédelemnek egy erős harcosa a „madárfelügyelők” kimutatását egy szép levél kíséretében küldte be. Levélben elmondja, hogy 168 madárházikója van növendékeinek, ezek közül 89 van elfoglalva. Örömmel mutat reá amaz örvendetes jelenségre, hogy növendékeinek szülői szivesen segédkeznek a madárházikók elkészítésében, sőt egyik-másik szépen kicifrázta és kifaragta azokat, míg előző években valóságos harcot kellett vívnia.

A választmány örömmel vette tudomásul *Szatmáry Sándor* levelét és buzgólkodását, az elnökség levélben fogja megköszönni eredményes fáradozását.

Elnök 300 drb. ismeretterjesztő füzetet, iratkát és könyvet osztott ki Szombathely, Gyanafalva és Tóka érdeklődő közönsége körében.

Vajda Ödön az egylet védnökének halála fölött érzett őszinte részvétét fejezte ki az egylet a gyászborult cisztercita rendnek, ezt a rend kormányzó perjele szép szavakban köszönte meg.

A választmány elhatározta, hogy nagynevű védnökének emlékét meg fogja örökíteni, erre vonatkozólag a közgyűlés elé megfelelő indítványt fog előterjeszteni.

Védnökünk halála alkalmával az O. Á. V. E. is részvétét fejezte ki az egylet részére.

A M. O. Tüzoltószövetség felhívta az Á. E.-et, hogy felolvasások tartásával támogassa őket nemes céljuk elérésében. A választmány tudomásul vette.

A főgimnázium Önképzőkörében kitűzött állatvédelmi tárgyú pályadíjat, 20 koronát, *Vértés Ármin* VIII. oszt. tanuló részére ítélte oda az elnökség.

Alelnök két feljelentést tett a helybeli főszolgabíroságnál állatkinzás miatt.

A választmány elhatározta, hogy 50 kg. madárkalácsot fog beszerezni a madarak téli etetésére.

A rendőrközegek jutalmazására a választmány a közgyűlésen fog indítványt tenni.

A választmány elhatározta, hogy az idén 200 drb. gyermeknaptárt fog megrendelni és kiosztani.

A tagdíjjal hátralékban lévő tagokat az elnökség a fizetésre fel fogja hívni és ennek eredménytelensége esetén ellenük a behajtási eljárást folyamatba tenni.

Az Á. V. E. évi segílyt fog kérni azon pénzüntézetektől, melyek ezideig segílyben nem részesítettek.

A tagok sorából elköltözés miatt többit törölt a választmány.

Rendes tagok lettek: Salamon Gyula (Radafalva), Bamback Ferenc, Laritz György (Döbör), Czureck József, Nikitscher Jenő (Ókörtyvélyes), Dujmóvics István (Ujkörtyvélyes), Ebenspanger Gusztáv (Patafalva), Bartal József (Királyfalva), Samarus István (Kerca), Nagy Lajos (Rábfüzes), Ryser Teofil, Magyary Adolf, Dreissiger Miksa, Németh Kálmán, Kolossa Ilona, Vachuta Jenő, Wosachlo Aloisia, Zach Gusztáv, Reinelt Emil, Gerlits Elek, Dancsecs János, Klein Sándor, Szulcer József, Nagl Ferenc (Szentgotthárd), Varga Gábor (Rábfüzes), Huhn Péter (Rábakeresztur), Dax Augustia (Horvátfalva), Höbanos Ilona (Velike), Nagy Péter, Reiger Károly (Gyanafalva), Lasztókay Andor (Csörötnek), Néber Károly (Tóka), ifj. Prenner Imre (Rábaszentmárton).

Csoporttag lett: tókai állami elemi, rábaszentmártoni róm. kath. népiskola, horvátfalusi róm. kath. népiskola, velikei róm. kath. népiskola és a döböri községi elemi népiskola.

A választmány örvendetes tudomásul vette a szaporulatot és az elnök köszönő szavaival a választmányi ülés bezáratott.

SZEMLE.

Bányalovak nyomora. A „The Animals Friend“ c. angol folyóirat szerint a mult évben egész Anglia felháborodott ama leleplezések felett, melyeket néhány szavahihető bányász az angol bányalovak sorsáról közrebocsátott. Kitént, hogy a lovak rosszul és elégedetlenül takarmányoztatnak és hétfőtől szombat estig egész napon át, sőt részben éjjel is munkában vannak, hogy a hám alatt sebekkel borítvák, mely sebek meg nem gyógyulhatnak, hogy részben botokkal hajtathatnak, hogy kiütött szemek nem tartoznak a ritkaságok közé stb. Még rettenetesebb volt az állapot Belgiumban, hol szintén bányászok adataiból derültek ki a legfelháborítóbb kegyetlenségek. A lovakat itt is épp oly rosszul tartották, velük ép oly kegyetlenül bántak, mint az angol bányákban, de ezenfelül meg lett állapítva az is, hogy az 1-4 m. magasságu lovaknak a terheket oly folyosókon vagy alagutakon át kellett vontatniok, melyek helyenként 1 méter magasságuak voltak. Hogy a szegény állatok bőre emellett részben megnyuzódott és rettenetes sebek keletkeztek, azt nem kell bővebben erősíteni. Ez adatok nyomán az állatvédő egyesületek erős akciót indítottak, melynek eredménye az volt, hogy a lovakat a bányából kivonták

és a tehervontatásra azóta apró benzin-mozdonyokat alkalmaznak, amelyek közel 40% költségmegtakarítást eredményeznek. A fentidézett angol folyóirat most agitációt indít oly irányban, hogy az angol bányák kövessék mielőbb a belga példát. (Bányavidékeken lakó ügybarátainkat felkérjük, törődjenek a bányalovak sorsának kérdésével is, nehogy nálunk is ily szegényletes állapotokat kelljen felpanaszolni.)

—d—

Macskák az állam szolgálatában. Az Északamerikai Egyesült Államok 1910/1911. állami költségvetésében az „United States-Courier“ szerint 1500 macska élelmezési költsége is foglaltatik, mely macskákat a postaigazgatóság volt kénytelen beszerezni és alkalmazni, hogy azoknak a nagy összegekre rugó kártérítéseknek elejét vegye, melyeket a felek az egerek és patkányok által megrágott postacsomagok ötletéből követeltek.

—d—

IRODALOM.

„Gyermek Naptár“-unkat — kevés kivétellel — mindazon lapok szívélyesen ismertették, melyeknek megküldtük. Midőn ezért hálás köszönetet mondunk, egyik-másik ismertetésből kiemelünk apróbb részleteket a következőkben:

Oszaly Jolán tanítónő pl. többek között így ír:

Sok könyvecskénk van, amik csak látszólagosan semmisségek, pedig igazában drága kincsek. Egyetlen csöpp könyvet sem szabad lekicsinylenünk, ha tartalmát ismerjük és megértjük az író célját. Van pl. egy kicsi, tábláján piros betűs könyv, amit minden évben várunk, amit szeretettel fogadunk. Az állatvédő egyesület kis naptára a mi hűségés munkatársunk.

Mert az igazi madárvédelem nem azon az egy napon van csupán, amikor a fák és madarak napját tartjuk. Hanem igenis, a fák és madarak napja akkor lesz igazi ünneppé avatva, ha a védelmükre az év minden napján gondolunk.

Nem ugy gondolom én ezt se, hogy mindig erőll beszélgetünk, de ugy, hogy mindenben észre vegyék, hogy nem bántjuk az állatot, hogy szeretettel ápolgatunk minden kis virágot.

Bayné pedig a következőképen:

Az új tanév kezdetén kedves kis fizetett juttatott az Országos Állatvédő Egyesület kezeimhez, az általam már jól ismert gyermeknaptárt.

Minden évben nagy várakozással fogok olvasásához s addig nem is teszem le, míg az egészet nem ismerem. Az 1912. évi kiadás a legtartalmasabb valamennyi között. A címlap nagyon kedves, a falusi életből vett mozzanatot tár szemünk elé. A naptári rész után következő szép előszó jóságról, Isten és felebaráti szeretetről, a természetről, az állatok és növények hasznáról, oltalmáról beszél a gyermekeknek. A 63 oldalon szebbnél-szebb elbeszélések, versek váltakoznak, mindannyi szívhez szól, az állatok és növények

szeretetére buzdít. Kedvelt olvasmánya lesz a gyermekeknek: Jézus mint állatvédő, Szűz Mária madárkái. Mese a nefelejtsről. A lelkiismeret. Honnan van az angyal szárnya?

A gyermekek évenként a legnagyobb örömmel fogadják e tanulságos könyvecskét, szívesen tanulják verseit, ez a legolcsóbb képes olvasókönyv számukra.

Bndt. jegyü tanító a következőket mondja: E napokban hagyta el a sajtót az Országos Állatvédő Egyesület 1912. évi Gyermeknaptára, számos érdekes olvasmánnyal és képpel, valamint kalendáriumi résszel, tanrenddel és üres jegyzéklappal, 64 oldal terjedelemben. A gyermekek már bizonyára türelmetlenül várták az új Gyermeknaptárt, mely az állat-, növény- és madárszeretet eszméit elhinti fogékony szivecskéjükbe, „az állatok iránti rokonszenv talajából — pedig — kihajt a virágok virága, a tiszta emberszeretet is.” Ezért figyelmébe ajánljuk ezen újabb kiadást tanítóinknak, tanítónőinknek és a szülőknek. Terjesszék azt, adják kezébe gyermeküknek ezen nevelésesen olcsó, tartalmilag pedig oly gazdag könyvet. Ajánljuk figyelmébe a Gyermeknaptárt a jótékony egyesületeknek, asztaltársaságoknak, juttassanak a meleg ajándékruha zsebébe egy-egy példányt. Jusson a szegény gyermekeknek egy kis szellemi táplálék is. Kereskedőinknek pedig ajánljuk, hogy a vásárló szülőknek és az olvasni már tudó gyermekvevőknek e diszes, szép, megnyerő külsejű naptárt ingyen osztogassák szét. Olcsó, igen olcsó reklám lésszen az, mely növeli üzletük hírnevét és a gyerekvevőt szinte odaláncolja a szép mese az üzlethez. Ezzel karöltve pedig terjesztik az ideális és minden anyagi érdektől mentes, közérdekű és a gyermekek szívét-lelkét határozottan nemesítő állat- és madárvédelmi eszméket!

Madárvédelem.

A csóka. A csókat általánosságban mint a mezőgazdaságra kártékony állatot ismerik. Tényleg, a keletfelben levő tengeri- és gabnavetésekben, nemkülönben az északfelben levő tengeriben is jelentékeny kárt okoz. Haszonhajtása azonban a rovarok, de különösen a cserebogár pajorjainak irtása révén, kártételét messze meghaladja. Mint Schlagetter Mátyás írja: cukorrépa vetésében az idén oly nagymennyiségben lépett fel a pajor, hogy a vetések egy részét teljes elpusztulással fenyegette. Csakhamar megjött azonban a csóka és kisebb-nagyobb csoportokban megszállta a pajorlepte részeket. Naphosszat fáradhatatlanul dolgoznak ez apró vándormunkások. Két-három csórvágás a beteg répa tövéhez és a csóka begyébe kerül a gyökérrágó pajor, mely további útjában sok répatövet kipusztított volna. Több órai megfigyelés után lelövetett egy csókat és annak begyében kilenc pajort talált. Hogy mily tömeget jelent az ily nagyszámban jelentkező madaraknál, az könnyen elképzelhető. Megfigyelése szerint a csókák a pajor 80—90%-át elpusztították és tényleg a répavetések mind hiheverték a pajorokozta kárt. Ha

már most számításba vesszük, hogy minden pajorban egy cserebogár pusztul el, kellőképp értékelhetjük a csóka munkájának hasznát. Dolguk végezte után a mezőgazdaság e hasznos vándormunkásai szépen továbbvándoroltak. „É. G.”

Állatvédelem általában.

Vadászati tilalom némely vadállatra. Vadászok tulajdonképpen és a divathóbort folytán többféle vadállat van kiveszében, mint olvassuk, Oroszországban és Schweizban is. Emiatt az orosz törvényhozás törvényes védelem alá helyezte egyszersmindenkorra a további intézkedésig a bölényt és a vízi vidrát, 3 év tartamára pedig a cobolyt. Schweizban a graubündeni kantonban hasonló okból tilalom alá helyezte a törvényhozás a zergékre és mormotákra való vadászatot.

Az efféle tilalom elkelt volna már jóval ezelőtt az osztrák-magyar monarchiában is, hol, — mint megbízható adatokból tudjuk — a vízi vidra végkép kiveszett, vagy legalább is csak hirmondó van belőle. (ik.)

Állatok világa.

A legkisebb, csak most felfedezett papagály kétségtelenül az, amely Uj-Guinea belsejében él. Ez a sötét zöld színű madár csőrehegyétől farka végéig mérve csak 7 és fél centiméter hosszú. Néhány ilyen papagály kipreparált irháját tollastól, (nem kevesebb, mint 14 ezer más szárnyas irhájával egyetemben!) az ott vizsgálódó expedíció a South-Kensingtoni természettudományi muzeumba küldte 300 emlős állatgereztnél együtt. Mo.

Hogy védekezik az őz a forró idején? Részint hűsölni, részint a bögölyök csipéseitől védekezve megussza sekélyebb részein akár a Dunát is, hogy az abban kinálkozó homokzatonyra telepedhessék s egy bizonyos időt ott töltsön.

E felől biztosít egy csónakázó társaság, aki e jelenetnek szemtanuja volt. Mo.

HIREK.

Megemlékezés elhalt mecénásainkról. Halottak napján őszinte kegyelettel és hálás szívvel emlékeztünk meg azokról az elhalt emberbarátokról és állatvédőkről, akik az állatvédelem ügyének jelentékenyebb áldozatokat hoztak. Koszorukat helyeztünk következő jótévőink sírhalmára: Röck Szilárd, Etlényi Lajos, Seiff Berta és Matild, Seiff József és neje. Áldás emlékükre.

Miniszteri jóváhagyások. A szombathelyi állat- és madárvédő egyesület alapszabályait a m. kir. földművelésügyi miniszter ur 1911. október 18-án 72445/XI. 3. sz. a. kormányhatósági jóváhagyási záradékkal ellátta. A néhai dr. Senka József által a kassai állatvédő egyesület céljaira hagyományozott és az Országos

Állatvédő Egyesület kezelésére bizott 10.000 koronás állatvédelmi alapítványról szóló alapítólevelet a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 1911. október 13-án 73269/XI. 3. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyta.

Uj rendes tagok: Margitay Tihamérné színésznő, Moulliard' Oszkár nyug. huszárfőhadnagy, Moulliard Oszkárné ny. huszárfőhadnagy neje, Rednitz Gyula III. el. isk. tan., Kaohlruz Oszkárné, Glatz Géza kereskedő, özv. Hertelendy Lászlóné, Wolf Nándor, Moser Imre tanító, dr. Feles Adolf orvos, Wuland Dénes, Pekár Gyuláné, Tüköry Antal.

Az Országos Ifjusági Madárvédő Ligába szeptember és október hónapokban belépett összesen 4638 tag.

KÜLÖNFÉLÉK.

A budapest—bécsi katonai távlovaglásra, — miről lapunk mult havi számában említést tettünk — 60 versenyző jelentkezett, de csak 18 indult. A cirka 260 kilométert elsőként 17 óra 55 perc alatt egy budapesti huszártiszt lovagolta be. Az általunk kívánatosnak jelzett kondíciópróba tényleg megtartott és kedvező eredményt mutatott.

Hogy egyébiránt majdnem 18 órán át ilyen munkában lenni mit jelent lovasra és lóra nézve egyaránt, azt legjobb nem részletezni. (—)

TARTALOM: A torinoi nemzetközi állatvédő kongresszusról. — Veszedelemben a madárvédelmünk. — Az Országos Ifjusági Madárvédő Liga és a népiskola. — A három hónapos ebzárlat véget ért. — Állaterő, géperő. — Kutyatartás vágóhidakon. — Egyesületi és szövetségi hírek: A Szeged és vidéke állatvédő egyesülete. — A Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — Szemle; Bányalovak nyomora. — Macskák az állam szolgálatában. — Irodalom: „Gyer-

50 kilométeres lóverseny Aradon. Az előbbi távlovaglásnak méltó párja az Aradon lefolyt verseny csak 50 kilométeren, de 5 ló elpusztulásával és több lovas lebukásával és megsérülésével.

Valóban nem ártana az ilyen szertelen lóversenyek ellen, — melyek nyilvános és botrányos állatkínzások — a büntető törvénykönyv 86-ik §-át szembeállítani.

Amerikai diákeskü. A Newyorki Amerikan szerint az Egyesült-Államokban a diákoknak legutóbb le kellett tenniük a következő esküt:

„Esküszöm, hogy szándékosan nem pusztítok el sem fát, sem virágot. Ünnepiesen megfogadom, hogy nem fogok sem a villamos kocsira, sem bármi más közeli helyiség padlójára köpni. Nem szemetelek az utcán és a nyilvános helyeken. Udvarias leszek minden emberrel szemben. Védeni fogom az állatokat. Becsülni fogom a más tulajdonát, úgy mint a magamét. Fogadom azonkívül, hogy hű és hasznos polgára leszek az államnak.“

Fiatal kutyáknak játékszerű célszerű lág fanemből golyót vagy egy egyéb gömbölyített fadarabot adni, melyet harapdálhatnak. Ha a fiatal kutyáknak ilyen játékszerű van, akkor nem esnek neki cipőknek, függönyöknek, abroszoknak és egyéb hozzáférhető tárgyaknak, hogy azokat rágják vagy megharapdálják —d—

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő.

meknaptárunk.“ — *Madárvédelem:* A csóka. — *Állatvédelem általában:* Vadászati tilalom némely vadállatra. — *Állatok világa:* A legkisebb, csak most felfedezett papagály. — Hogy védekezik az őz a forróság idején? — *Hírek:* Megemlékezés elhalt mecenásainkról. — Miniszteri jóváhagyások. — Uj rendes tagok. — Az Országos Ifjusági Madárvédő Liga. — *Különfélék:* A budapest—bécsi katonai távlovaglás. — 50 kilométeres lóverseny Aradon. — Amerikai diákeskü. — *Fiatal kutyáknak játékszerű.*

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY ISZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Ára 1 kor.

PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzőről. Ára 20 fill.

KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.

Ne kinozd az állatokat! Képes falitábla. Ára 2 kor.

Gyermek-naptár 1912. évre. Ára 10 fill.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Madarak és Fák Napjára az ünnepély programjába való iskolai beszédek, tanulók mondókáit, a Liga alakításának leírását tartalmazza a **Madarak és Fák Napja** című könyv, mely a hozzávaló eredeti **dalosfüzettel** együtt 2 koronáért bérmentve rendelhető a szerző, **Vaday József** címén Nagyváradon. (Második bővített és átdolgozott kiadás.)

„Jókai“ könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

25

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, ... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az Országos Állatvédő Egyesület

tagjainak szíves figyelmét felhívjuk lapunk mai mellékleteire. *Küldünk egy felhívást, melyben 1912. évi Gyermeknaptárunkat ajánljuk, hogy abból minél többet rendeljenek.* — Küldünk egy utalványlapot, hogy azzal a tagsági díjat az 1912. évre t. tagjaink befizethessék.

Végre kérjük tisztelt tagjainkat, hogy jó ügyünknek mennél több, de *ki-ki legalább egy új pártfogó tagot* toborzani szíveskedjék.

Országos Állatvédő Egyesület.

A torinói nemzetközi állatvédőkongresszusról.

II.

Irta: Chernel István.

A kongresszus ama kérdés megvitatásával kezdte tanácskozásait: minő uton-módon terjeszthető legsikeresebben az állatvédelem eszméje a nép körében? Erre vonatkozóan az előadó ismertette a *lex Grammont-t* s utalt az állatvédelmet tárgyazó ifjusági iratok terjesztésére, a vetített képekkel kísért előadások és a falragaszok jelentőségére, végül köszönetet mondott a tanítóságnak eszméink istápolása körül tanusított buzgalmaért. Az igavonó-állatok tenyésztése és tartása kérdésénél pedig hangsúlyozta, hogy a legtöbb munkára szorított háziállat teljesítőképesége jobb gondozással lényegesen fokozható volna. Ismertette ezután az állatszállítások dolgában tapasztalható elégtelen és kifogásolható intézkedéseket, amik sok esetben okoznak a szállításra kerülő állatoknak felesleges szenvedést és nem ritkán lényeges kárt az állattulajdonosoknak. Elsősorban kívánatosnak tartaná, hogy a vasutakon szállítandó állatok, kivált a szarvasmarhák, juhok, ne zsufoltassanak össze a kocsikban, hanem a szabadmozgásra több helyet kapjanak. Reámutatott az utburkolatok jelentőségére is s állatvédelmi szempontból, mint a legmegfelelőbbet, a makadámot ajánlotta. A veszettség kérdésében ama nézetét fejezte ki, hogy e veszedelmes baj általában korlátozható volna, ha az ebeket párzásuk időszakában gondosabban felügyelnők s nem engednék szabadon csatangolni. Végül megemlékezett a befogdosott ebek elhelyezéséről s közölte ta-

pasztalatait Berlin és Frankfurt városokban foganatosított intézkedésekről, amiket a párisi állatvédő-egyesület is követésre méltóknak talált. Felfogása szerint nagyon helyénvaló volna, ha minden 20 ezernél több lakosságú város külön menedékházat létesítene a bitangban talált ebek részére s a felügyelettel az illető város állatvédő-egyesülete, vagy ennek híján a központi egyesületnek egyik, esetleg a városban lakó tagja bizatnék meg.

Az előadó szavait élénk eszmecsere követte. *Hartmann* bemutatta a würzburgi „Állatvédő-naptárt“, mely hasonlóan a mi „Gyermeknaptárunkhoz“, az ifju nemzedéknek van szánva. *Fliegel* az állatszállítások ügyében közölte, hogy a zürichi állatvédő-gyűlés felhívással fordult Svájc népéhez s aláírásokat gyűjtött a kérdés megfelelő szabályozása érdekében. *Käflein* a szállítás közben való itatás elhanyagolásására hívta fel a figyelmet s említi, hogy egy Svédországból Németországba irányított hizókök-szállítmány harmad része szomjan pusztult el, sőt hogy vízhiány miatt a szállított sertéseknek 40%-a veszett el utközben. Még mások is hozzászólván az előadott kérdésekhez, végre is *Marmottan* a következő javaslatokban összegezte a vita eredményét:

A szállítandó állatok száma határozottan megállapítandó s a vasutársaságoknak felelősség terhe mellett kötelességévé teendő, hogy a meghatározott mennyiségnél több állatot (marhát és juhot) egy-egy kocsi-ban elhelyezni nem szabad. A lovak úgy helyeztessenek el egymás mellett, hogy elegendő hely maradjon köztük s állásukat kényelmesen változtathassák. A vasutársaságok kötelessége arra is ügyelni, hogy az állatszállítások utközben való gondozásáról mindenkor a feladó intézkedjék megfelelően, s hogy a kocsikba kellő mennyiségű alom kerüljön; továbbá, hogy a kutya-